

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ СИТУАЦІЇ В КРИМУ

Сюсько А.М.,

студентка факультету європейського права та правознавства

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Анексія (від лат. Annexio – приєднання), насильницьке приєднання (захоплення) державою території іншої держави або народності, а також насильницьке утримання народності в межах чужої держави.

Анексія – поширений засіб здійснення експлуататорськими державами колоніальної експансії. Яскравим прикладом анексії Абхазії у 2008 р.[1]

При Анексії державні кордони встановлюються насильницьким шляхом, всупереч волі населення, що несумісне з основними принципами сучасного міжнародного права і Статуту ООН.

Відповідно до Статуту ООН (ст. ст. 1 і 2) члени цієї організації повинні дотримуватися принципу рівноправності і самовизначення народів і утримуватися «... від загрози сили або її застосування ... проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-яких держав ... ». [2]

Таким чином, Анексія, являючи собою грубе порушення права народів на самовизначення, одночасно є одним з видів агресії й тягне за собою міжнародну відповідальність.

Питанням анексії в своїх роботах досліджували: Лузянин С.Г., Киридон А.М., Войтоловський Ф.Г., Мартинюк В.

Метою даної статті є проаналізувати ситуацію, що склалася в Криму та дослідити її вплив на міжнародне право.

Об'єктом дослідити можливі наслідки дій Російської Федерації.

1 березня 2014 року Рада Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації одностайно підтримала звернення Президента В.В.Путіна щодо введення «обмеженого військового контингенту» збройних сил Росії на територію України.

Це рішення було ухвалено на порушення Статуту ООН, Декларації про принципи міжнародного права 1970 року, Гельсінкського заключного акту НБСЄ 1975 року, Договору про дружбу та співробітництво між Російською Федерацією та Україною 1997 року, а також низки інших міжнародних договорів. Водночас демонстративна відмова Російської Федерації від попередніх консультацій з Україною та державами-гарантами її територіальної цілісності (Великою Британією, США, Францією та Китаєм) є демонстративним ігноруванням її міжнародно-правовими

зобов'язаннями, закріпленими у Будапештському меморандумі 1994 року.[2]

Схвалюючи рішення про використання збройних сил на території незалежної суверенної держави, одного з фундаторів ООН, Рада Федерації РФ спотворила зміст норм міжнародного права щодо ситуації, коли захист прав та законних інтересів громадян, які перебувають за кордоном, потребує військового втручання країни їх громадянства. Згідно з Конституцією України та відповідними нормами міжнародного права Автономна Республіка Крим є невід'ємною складовою частиною України і однією з адміністративно-територіальних одиниць держави Україна. Беручи до уваги, що жодна належним чином уповноважена національна, іноземна чи міжнародна інституція не заявляла про порушення на території України (зокрема, у Автономній Республіці Крим) прав людини, що вимагало б втручання будь-якого іноземного суб'єкта чи міжнародного співтовариства. Таким чином, звернення самопроголошених керівників складової частини України – Автономної Республіки Крим до російської влади щодо надання військової допомоги є протиправним, а будь-які рішення, ухвалені на підставі цього звернення, є нікчемними.

Відповідно до принципу добросовісного тлумачення міжнародних договорів, констатуємо суттєве порушення положень Угоди між Україною і Російською Федерацією про статус та умови перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України від 8 серпня 1997 року (дію якої було продовжено у квітні 2010 р.), зокрема, пункту 1 статті 6 Угоди, де зазначається, що військові формування ЧФ РФ «здійснюють свою діяльність в місцях дислокації відповідно до законодавства Російської Федерації, поважають суверенітет України, додержуються її законодавства та не допускають втручання у внутрішні справи України». Порушено також пункт 2 статті 8, згідно з яким військові формування ЧФ РФ «проводять навчання й інші заходи бойової та оперативної підготовки в межах навчальних центрів, полігонів, позиційних районів і районів розосередження, стрільбищ та, крім заборонених зон, у відведених зонах повітряного простору за погодженням з компетентними органами України». Як відомо, такого погодження з компетентними органами України з боку відповідних органів РФ не було. Однак російські військові (про своє громадянство вони повідомили ЗМІ) покинули місця своєї дислокації всупереч нормам Угоди.[4]

Сполучені Штати та європейські держави перебувають у політичному ступорі. Вони розглядають варіанти ефективних заходів, паралельно різко засуджуючи дії Росії. Експерти і політики намагаються аналізувати причини і спрогнозувати результат ситуації, яку міністр закордонних справ Великобританії Вільям Хейг охарактеризував як самий серйозний європейський криза в ХХІ

столітті. Говорячи про можливі контрзаходи, сьогодні мало згадують про наслідки, до яких може призвести бездіяльність Заходу. Існуючі наслідки, не обмежуються рамками Східної Європи і можуть змінити звичну розстановку сил.

Отже, наслідки, які можуть настати:

1 . Знизиться довіра до міжнародних домовленостей. У 1994 році в Будапешті , в обмін на відмову України від ядерного арсеналу , Росія , США і Великобританія зобов'язалися « поважати незалежність , суверенітет та існуючі кордони України » , а також «утримуватися від загрози сили та її застосування проти територіальної цілісності та політичної незалежності України». Вторгнення Росії до Криму - явне порушення будапештських зобов'язань, взятих на себе Росією.

2 . Багато країн побачать гарантію своєї безпеки у володінні ядерною зброєю. Відмовляючись від третього за величиною ядерного арсеналу в світі , Україна покладалася на тверді гарантії своєї національної безпеки та територіальної цілісності, надані Росією, США і Великобританією. Вторгнення Кремля і нездатність Заходу на даному етапі ефективно стримувати військову авантюру Путіна в Криму підштовхує до тривожного висновку: якщо вас турбує власна безпека, то не відмовляйтеся від ядерної зброї. Це явно не той меседж , який Захід хоче донести до Ірану та інших країн.

Виходячи з вищесказаного випливає, що міжнародне право втрачає свою актуальність, а також не здатне виконувати покладені на нього функції. І в сучасному світі важко дійти консенсусу мирним шляхом.

Список використаних джерел:

1. Лузянин С.Г Восточная политика Владимира Путина. Возвращение России на «Большой Восток» (2004–2008 гг.). – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – С. 8–9.
2. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного суду від 26 червня 1945 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010
3. Які домовленості порушила Росія своїми діями в Криму [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua/opinions/1366453-yaki-domovlenosti-porushila-rosiya-svoiyimi-diyami-v-krimu>
4. Угода між Україною і Російською Федерацією про статус та умови перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України від 8 серпня 1997 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/643_076

5. Международное право в документах / Сост. Н. Т. Блатова. - С. 442-444.

Науковий керівник: доц. Котляр О.І.